

L'European Nursing Module, una eina per desenvolupar la sensibilitat intercultural dels estudiants del grau d'Infermeria

Coordinadora de la proposta

María Inmaculada de Molina Fernández

Facultat d'Infermeria, Universitat Rovira i Virgili

Persones participants en aquesta proposta

Elena Abelló, Marisa Mateu, Roser Ricomà, María Jiménez

Facultat d'Infermeria, Universitat Rovira i Virgili

Antecedents

Vivim en un món globalitzat on les persones tenen similituds i diferències. Els drets humans han de constituir la base de totes les societats. El desenvolupament de la sensibilitat intercultural és una manera d'augmentar la comprensió d'un mateix i dels altres. Les persones han de ser respectades independentment del seu origen sociocultural.

El mòdul d'Infermeria Europea (ENM) S'ha dissenyat per proporcionar un marc estructurat per a l'intercanvi internacional d'estudiants del grau d'Infermeria, i s'ha apostat perquè el benefici màxim d'aprenentatge professional es pugui obtenir en un període relativament curt (2 setmanes) d'estudi internacional. Els intercanvis tenen lloc entre els estudiants de les institucions que són membres de la Xarxa Europea ENM. Durant aquest intercanvi l'accent/atenció se centra en unes pràctiques clíniques on l'estudiant, encara que no podrà practicar tècniques d'infermeria, observarà les activitats que desenvolupen els estudiants d'Infermeria i els professionals que treballen en aquell centre, sense deixar de banda l'observació global que faran de l'entorn: les re-

lacions que s'estableixen entre el pacient, la seva família i les infermeres, les diferències culturals i els aspectes més característics del sistema sanitari de cada país.

Creiem que l'intercanvi d'estudiants ENM permet el coneixement intercultural. L'experiència de "ser un estrany", juntament amb l'anàlisi i la reflexió intercultural, pot ajudar a la reestructuració dels valors i el reconeixement de la necessitat de desenvolupar la competència intercultural. Pensem també que la comprensió del paper dels valors culturals en la salut, la malaltia, la infermeria i l'atenció de la salut millora l'experiència del pacient i la qualitat i l'eficàcia de l'atenció.

La participació dels alumnes en els programes d'intercanvi que les universitats ofereixen actualment als seus estudiants d'Infermeria afegeix un gran valor a la seva formació professional. Aquests programes els permet ampliar-ne els coneixements i enriquir-ne el perfil curricular, el que afavoreix una major sensibilitat a l'hora de valorar la diversitat de l'individu, atès que té l'oportunitat de conèixer i gaudir de les diferents cultures. També li permet enfrontar-se amb escenaris laborals diferents, cosa que li suposa incrementar la seva autonomia, la seva capacitat de resiliència i l'ajuda a construir xarxes (1).

L'objectiu de la internacionalització de l'educació superior és afavorir el creixement professional i cultural dels estudiants i professors, amb la construcció de xarxes socials i de coneixement que permeten apropar-nos en una relació d'ajuda mútua amb fins merament positius, amb la finalitat última d'afavorir el creixement de l'ésser humà en la seva totalitat.

L'European Nursing Module Network (ENM) és un programa específic de la carrera d'Infermeria que es va gestar a Sussex, Anglaterra, l'any 1994, durant una reunió de professionals que oferien els estudis bàsics d'Infermeria. La finalitat d'aquest mòdul va ser que l'alumne/a pogués accedir a un intercanvi de curta durada en una institució d'un altre país i que el temps que passés a la institució de destinació fos reconegut com a part de l'ensenyament dels estudis d'Infermeria (2).

Amb aquest programa conviuen, en l'àmbit de la nostra Facultat, altres opcions d'intercanvi amb alumnes d'altres institucions i països. Possiblement, el més conegut és el Programa ERASMUS, en el qual participen diferents institucions de la Unió europea, que es va impulsar significativament a partir de la Declaració de Bolonya de l'any 1999, que establia un sistema de crèdits europeus que va facilitar la lliure circulació d'estudiants, professors i investigadors. L'alumne/a que participa en aquest programa pot cursar assignatures de la Universitat de destinació i acreditar-les en el seu pla d'estudi original. Poden ser intercanvis de tres a dotze mesos, i els alumnes tenen la possibilitat de demanar una beca que ajuda a compensar els costos de la mobilitat.

També hi ha programes i convenis a la Facultat d'Infermeria més reduïts que permeten la mobilitat dels alumnes a altres països, com per exemple el Programa

MOU de la Universitat de la Frontera de Temuco (Xile) i el conveni establert amb la James Madison Universitat de Harrisonburg de Virgínia a Amèrica del Nord.

La cultura de cuidar

L'intercanvi efectiu amb alumnes en el Programa ENM va començar l'any 1997 i la Facultat d'Infermeria de la Universitat Rovira i Virgili s'hi va incorporar l'any següent amb l'objectiu de treballar amb els estudiants que hi participaven el concepte de cultura de *cuidar*, desenvolupant la consciència, la comprensió i l'acceptació de les diferències culturals de cada individu, un aspecte crucial en la nostra professió..

Madeleine Leininger és la fundadora del camp de la Infermeria Transcultural, que se centra en la investigació i en la teoria dels cuidatges humans comparatius. Si reconeixem que la Infermeria és un art i una ciència, podem veure la nostra professió des d'una perspectiva cultural (3). Aquesta teoria ha estat acceptada i adoptada arreu del món. La gran acceptació ha fomentat l'aparició de noves branques que sustenten les premisses, una de les quals és la teoria cultural del cuidatge (4).

Un aspecte important d'aquesta teoria és el coneixement de cuidar èmic i ètic. El coneixement èmic és el que prové directament dels informants dins del seu propi context cultural. El coneixement ètic ve de les visions de la gent de fora, com per exemple les infermeres (5).

Segons Cecilia Rohrbach (6), cuidar és el desig de tota estudiant d'Infermeria i de tota professional infermera. Fins ara, la teoria que s'ha impartit a les classes ha estat la biomèdica: científica, quantitativa i positivista. En el moment que apareix la relació entre cultura i salut apareix, també, la inquietud d'estudiar la salut en un context molt més ampli i que afavoreix la identitat de la infermera com a tal.

L'any 1995, l'Acadèmia Americana d'Infermeria va definir el cuidatge d'Infermeria culturalment competent com a sensible als temes de la cultura, la raça, el gènere, l'orientació sexual, la classe social i la situació econòmica (7).

Perquè els professionals tinguin un coneixement ètic culturalment adequat hi ha d'haver, en la formació reglada, teoria específica, conceptes i mètodes per investigar i descobrir el cuidatge basat en la cultura de les diferents cultures i subcultures (5).

Les infermeres d'avui dia necessiten una visió antropològica per poder oferir uns cuidatges basats en la cultura (4). El model de "sol naixent" de Leininger explica quins són els factors que s'han de tenir en compte: religió, política, economia, visió del món, medi ambient, valors culturals, història, llenguatge, gènere i d'altres (4).

Una de les propostes de Madeleine Leininger és aprofitar aquest vessant del cuidatge per potenciar la diferència entre la professió infermera i altres professions sanitàries (5).

Un dels punts clau en aquesta transformació és que està demostrat que les relacions que s'estableixen entre els estudiants i els professors dels diferents països i cultures, mitjançant una mobilitat ben informada i organitzada, permeten que les experiències globals pedagògiques siguin enriquidores. La mobilitat nacional i internacional ajuda a ampliar criteris, provoca major respecte dels drets humans, menys racisme i, sobretot, facilita la transferència de coneixements (8).

La cultura que té Europa és pròpia com a continent i té una marcada diversitat cultural que l'enriqueix (6). L'adquisició d'altres idiomes afavoreix i promou l'intercanvi de coneixements.

La immigració global que està tenint lloc fa que la preocupació d'un cuidatge culturalment competent es consideri molt important. El bon cuidatge no és que es tracti a tothom de la mateixa manera, demostrant tenir bones intencions, si no que hem de tenir en compte que una bona infermera és la que pot diferenciar que les diverses cultures tenen unes conductes, uns valors i unes percepcions de la salut diferents (7).

Característiques del programa ENM

Actualment participen en el programa ENM un total de 30 institucions acadèmiques de 15 països europeus: Bèlgica, Bulgària, Dinamarca, França, Itàlia, Macedònia, els Països Baixos, Noruega, Romania, Rússia, Sèrbia, Espanya, Suècia, Suïssa i el Regne Unit.

Aquest programa està dirigit a estudiants del grau d'Infermeria, a estudiants de màster i a professors de les institucions participants per potenciar la mobilitat durant els estudis i facilitar l'aprenentatge d'Infermeria des de diferents cultures.

Cada institució firma un conveni multilateral de cooperació amb cada una de les altres institucions. Per poder participar en aquest programa de mobilitat, només hi ha dos requisits: el primer és acreditar un bon nivell d'anglès, ja que aquest es l'idioma que s'utilitza durant les dues setmanes de desplaçament, sigui quin sigui el país d'origen i/o destinació, i el segon és que l'escola o la universitat han de pertànyer a una de les institucions membre de l'ENM.

Els membres de cada una de les institucions decideixen el nombre de places que poden i/o volen oferir i en quina època de l'any (vegeu Annex 1). Els períodes d'intercanvi són tres: març, maig i octubre i estan establerts de manera que coincideixen amb períodes de pràctiques dels estudiants d'Infermeria de cada país.

Cada centre organitza l'estada, les pràctiques i l'organització de diferents maneres. Els alumnes, quan fan la inscripció, hi han de fer constar un màxim de tres institucions en ordre de preferència i, a més, tenen un apartat on poden suggerir on els agradaria fer les pràctiques clíniques, si a hospital o a atenció primària. En el moment que l'alumne/a és acceptat, el coordinador ENM de la institució demanada es posa

en contacte amb l'alumne/a per donar-li les instruccions pertinents. Es disposa d'uns quatre mesos per organitzar l'estada.

Fins ara, la Universitat Rovira i Virgili ha ofert places per a estudiants estrangers des de la seva incorporació l'any 1998, des de fa uns anys només en dues de les edicions (març i octubre) (vegeu Annex 2).

Participen estudiants del Campus Catalunya, Campus Terres de l'Ebre i Seu Baix Penedès. S'hi pot participar de dues maneres. La primera, i més coneguda, és desplaçar-se a un dels països participants durant 15 dies per observar i comparar les diferències i les similituds de les pràctiques clíniques. La segona és participar com a alumne/a guia acompanyant els estudiants que vénen de fora durant el període de pràctiques. La funció de l'alumne/a estranger/a és observar i la de l'alumne/a guia és ensenyar, mostrar i traduir totes les activitats i tasques que fa.

Les dues setmanes que els alumnes estrangers passen amb nosaltres s'han d'organitzar de manera que siguin molt intenses, tant des d'un punt de vista personal com professional. A més d'organitzar els períodes de pràctiques, intentem que participin en el màxim dels nostres costums i de les nostres activitats.

La durada total del programa es de quatre a cinc setmanes. Les dues primeres i l'última són al país d'origen i la segona i la tercera, per als que marxen, transcorren al país escollit. L'alumne guia s'ofereix voluntàriament a participar-hi, una vegada la professora responsable del programa li explica en què consisteix la seva col·laboració. Cada un dels alumnes que ens visiten té assignat un alumne guia del grau d'Infermeria de la URV, amb un bon coneixement de l'anglès, que li acompanya durant les seves pràctiques d'observació a l'hospital o al centre d'atenció primària. Durant les setmanes prèvies a l'intercanvi, la professora encarregada del programa té un parell de reunions amb els alumnes guies per preparar-ne la participació en el programa. En aquestes reunions, els alumnes es comprometen a preparar una sessió dirigida als estudiants ENM per explicar-los el pla d'estudis del grau d'Infermeria de la URV, la nostra ciutat, els nostres costums i les peculiaritats del nostre sistema sanitari. També se'ls fa participar en les activitats lúdiques i culturals que es planifiquen durant les dues setmanes que ens visiten.

Jornada reflexiva amb la professora delegada del Programa ENM al campus Catalunya, amb 4 alumnes procedents de l'Ostfold University College (Norway) i els seus alumnes guia URV. Març de 2015.

Dinar ENM amb productes típics de la comarca, amb tres estudiants procedents de Winterthur (Suïssa), una estudiant procedent d'Antwerp (Bèlgica), la professora delegada i els alumnes guia de la URV, al campus Catalunya, març de 2016.

Jornada de reflexió al campus Terres de l'Ebre amb alumnes de Rumania, Macedònia i Noruega i els alumnes guia de la URV, octubre de 2015.

Jornada de reflexió a Tortosa amb estudiants procedents de Noruega i Suècia, març de 2016.

Els alumnes que participen en el programa marxant a altres països i institucions han de treballar les setmanes prèvies, amb la professora delegada ENM, les característiques del sistema sanitari del país on aniran, així com els seus aspectes geogràfics, polítics, històrics i culturals amb l'objectiu d'aprofitar al màxim l'experiència. També els demanem que preparin una presentació que inclogui el pla d'estudis del grau d'Infermeria de la URV i informació de la nostra ciutat, els nostres costums i les peculiaritats del nostre sistema sanitari per compartir-la amb els professors i els alumnes del lloc de destinació (vegeu Annex 3).

Dur a terme les activitats en un altre centre d'ensenyança ubicat en un altre país amb una cultura diferent enriqueix tots els alumnes personalment i professionalment, ja que es comparteixen valors humans i tècniques professionals que ajuden a millorar el desenvolupament integral del professional i que poden produir sinergies positives (9).

Els objectius principals especificats del Programa European Nursing Module són els següents:

- ♦ Desenvolupar la comprensió dels estudiants del concepte de cultura.
- ♦ Desenvolupar la comprensió dels estudiants en les qüestions culturals i professionals europees que exerceixen en diferents departaments per promoure i millorar l'atenció de la salut dels individus.
- ♦ Capacitar els estudiants per reconèixer la dimensió internacional del coneixement infermer professional a fi de tenir cura de la salut.
- ♦ Desenvolupar la consciència, la comprensió i l'acceptació de les diferències culturals.
- ♦ Desenvolupar la consciència de respectar la cultura individual del client.
- ♦ Desenvolupar la comprensió de l'estudiant sobre la seva cultura professional i la d'altres tenint en compte la influència dels factors històrics, filosòfics, ètics, econòmics i polítics.
- ♦ Desenvolupar la comprensió de la cultura professional i el seu rol, augmentant la consciència de la seva pròpia identitat cultural.

Durant l'estada a fora han d'emplenar un diari de reflexions seguint el model de Knowles (10). Hi han de plasmar tot el que troben diferent o xocant. Aquesta eina té molt de valor, tant si l'experiència ha estat positiva com negativa, perquè permet que l'estudiant hi reflexioni i accepti les diferències (9).

No sempre aprenem de les experiències que vivim, sinó que necessitem reflexionar-hi i pensar-hi, i a més les hem d'assimilar per obtenir el màxim benefici. Tot això ens ajudarà a aconseguir els objectius d'aprenentatge del programa:

- ♦ L'estudiant haurà desenvolupat la seva consciència sobre la influència de la cultura en la salut i el benestar, i sobre la infermera professional.

- ♦ L'estudiant valorarà haver compartit el coneixement multicultural i l'experiència.
- ♦ L'estudiant demostrarà tenir consciència i tolerància d'altres cultures.
- ♦ L'estudiant reflexionarà sobre els seus valors i les seves actituds en relació amb la Infermeria i cuidatge de la salut.
- ♦ L'estudiant compartirà la seva experiència d'aprenentatge amb els seus companys.
- ♦ L'estudiant aconseguirà comprendre l'experiència de ser estranger i empatitzar amb qui és estranger.
- ♦ L'estudiant desenvoluparà la seva comprensió de com les cultures infermeres defineixen la infermeria i les tasques d'aquesta.

A la tornada, es demana als estudiants que facin una valoració per escrit seguint un formulari amb preguntes estandarditzades que han acordat totes les institucions participants en l'ENM. L'avaluació és sobre l'estada, el tutor de la institució d'origen, el tutor del país estranger, l'organització, l'allotjament i les pràctiques. Els resultats els comparteixen la institució hoste i el/la coordinador/a del sistema. Tant el qüestionari com els resultats s'avaluen en les reunions que, amb una periodicitat anual, es fan als diferents emplaçaments on es troben les institucions que participen en l'ENM. En aquestes reunions s'expliquen les experiències dels estudiants i els professors a les diferents destinacions, es treballen en comissions aspectes relacionats amb els objectius del mòdul i es fan propostes de millora.

Aquest any s'ha fet, a la Universitat Francisco de Vitoria de Madrid, la reunió anual dels membres de les institucions participants en l'ENM. En la foto, veiem els encarregats de liderar la reunió de l'any que ve a Bèlgica

Bibliografia

1. QUINTANA ZAVALA, M.O.; PARAVIC KLIJN, T.; ROJAS M.A. (2011). "Internacionalización de la educación en Enfermería y sus desafíos". *Enfermería Global*. (24): 200-209
2. EUROPEAN NURSING MODULE NETWORK. Pàgina web. [Data de consulta: 26-05-2016]. Disponible a: <<http://www.leeds.ac.uk/europeannursing/index.htm>>.
3. COMELLES, J.M.; MARTORELL, M.A.; BERNAL, M. (2009). "Enfermería y Antropología. Padeceres, cuidadores y cuidados". Barcelona: Icaria. [capítol IX].
4. LEININGER, M. (2002). Culture Care Theory: "A Major Contribution to Advance Transcultural Nursing Knowledge and Practices". *Journal of Transcultural Nursing*, 13: 189-192.
5. LEININGER, M. (2007). "Theoretical Questions and Concerns: Response from the Theory of Culture Care Diversity and Universality Perspective". *Nursing Science Quarterly*, 20; 9.

6. ROHRBACH-VIADAS C. (1997). "Antropología. Cuidar es antiguo como el mundo y tan cultural como la diversidad de la humanidad". *Cultura de los Cuidados*, 2: 36-39.
7. LIPSON J. (2002). "Temas culturales en el cuidado de enfermería". *Investigación y Educación en Enfermería*, xx (1): 56-68.
8. MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, J.B. (2004). "Movilidad/movilización de profesorado y estudiantes para la formación". *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (3); 233-250.
9. BUTTON, L.; GREEN, B.; TENNAH, C.; JOHANSSON, I.; BAKER, C. (2004). "The impact of international placement on nurses' personal and professional lives: literature review". *Journal of Advance Nursing*, 50 (3): 315-324.
10. WATT, S.; LAW, K.; OTS, U.; WAAGO, K. (2002). "Reflections Across Boundaries: The European Nursing Module". *Journal of Transcultural Nursing*, 13: 318-324.

Annex 1. Places ofertades en l'ENM per a l'any 2016

La taula indica quants estudiants pot acollir cada institució en els tres períodes d'intercanvi. Les dates concretes per a cada període d'intercanvi es decideixen en l'Annual Management Conference Network a l'abril.

INSTITUCIÓ	MARÇ 16	MAIG 16	OCT. 16	TOTAL
Università degli Studi de Modena Reggio Emilia, Itàlia	3	3	3	
University College Zaeland Faculty of Health Education, Dinamarca	4	4	4	
VIA University College, Silkeborg, Dinamarca	5	5	5	
University College Lillebaelt, Vejle, Dinamarca	4	4	0	
University of Applied Sciences, Leiden, Department of Nursing, Leiden, els Països Baixos	4	0	0	
Artesis Plantijn University College, Antwerp, Bèlgica	4	4	0	

Karel de Grote University College, Antwerp, Bèlgica	4-6	4-6	4-6	
Haute Ecole de Namur Liège, Namur, Bèlgica	4	4	4	
Østfold University College Faculty of Health & Social Work Studies, Fredrikstad, Noruega	2	0	2	
Faculty of Nursing, Sør-Trøndelag University College, Trondheim, Noruega	0	0	6	
Higher Medical School in Bitola, Macedònia	2	2	2	
Carol Davila Nursing College Bucharest, Romania	15	15	15	
The Post Secondary Nursing School "Carol Davila", Pitesti, Romania	2	2	2	
Plovdiv College of Medicine, Plovdiv, Bulgària	4	4	4	
Taganrog Medical College, Taganrog, Federació Russa	0	2	2	
Rostov Base Medical College, Rostov- na-Donu, Federació Russa	0	0	4	
College of Health Education in Cuprija, Sèrbia	4	4	0	
Universidad Francisco de Vitoria, Madrid, Estat espanyol	10	10	10	
Universitat Rovira i Virgili Escola Universitària d'Infermeria, Tarragona, Estat espanyol	9	0	9	
Escuela de Enfermería de Vitoria, Vitòria, Estat espanyol	8	0	8	
Örebro University, School of Health and Medical Sciences, Örebro, Suècia	4	0	4	
Sophiahemmet University, Estocolm, Suècia	4	0	4	

Berner Bildungszentrum Pflege, Berna, Suïssa	0	10	10	
Zurich University of Applied Sciences, Winterthur, Suïssa	15	0	0	
Sanitary Medical School of Applied Sciences "VISAN", Belgrad, Sèrbia	5	9	5	
Milutin Milankovic High Medical College of Vocational Studies, Belgrad, Sèrbia	3-5	0	3-5	
University of Brighton, School of Health Sciences (Nursing), Brighton, Anglaterra	0	4	6	
University of Leeds, School of Healthcare, Leeds, Anglaterra	5	5	0	
University of Northampton / Milton Keynes Hospital, School of Health, Northampton, Anglaterra	4	4	6	
	2009-88	2009- 63	2009-97	248
	2010-84	2010- 57	2010-98	239
	2011-73	2011- 72	2011-81	226
	2012- 65	2012- 74	2012-88	227
	2013-91	2013- 88	2013- 104	283
	2014-122	2014- 106	2014- 119	347
	2015			344

Annex 2. Relació d'alumnes ENM, els últims 10 anys

OUT: Alumnes de la Facultat d'Infermeria de la URV que van marxar fora i IN: Alumnes de fora que van escollir la nostra facultat com a institució de destinació

2007	IN	OUT
MARÇ	7	0
MAIG	8	0
OCTUBRE	4	1

2008	IN	OUT
MARÇ	6	0
MAIG	5	0
OCTUBRE	0	1

2009	IN	OUT
MARÇ	7	0
MAIG	6	6
OCTUBRE	0	15

2010	IN	OUT
MARÇ	8	0
MAIG	6	0
OCTUBRE	0	8

2011	IN	OUT
MARÇ	6	0
MAIG	3	0
OCTUBRE	0	27

2012	IN	OUT
MARÇ	10	5
MAIG	-----	-----
OCTUBRE	0	14

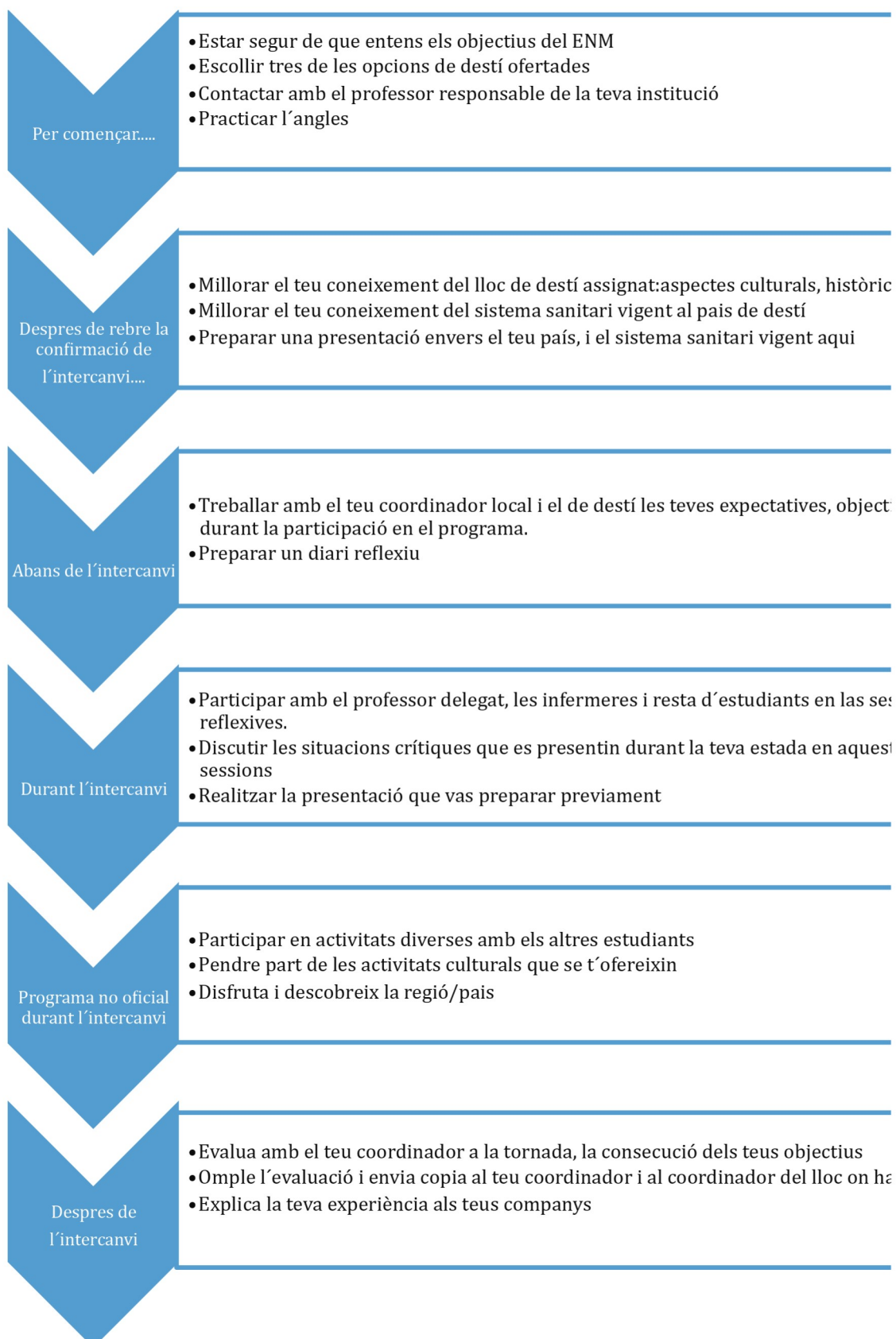
2013	IN	OUT
MARÇ	7	12
MAIG	-----	-----
OCTUBRE	9	12

2014	IN	OUT
MARÇ	7	0
MAIG	-----	-----
OCTUBRE	7	15

2015	IN	OUT
MARÇ	6	14
MAIG	-----	-----
OCTUBRE	7	17

2016	IN	OUT
MARÇ	8	10
MAIG	-----	-----
OCTUBRE	7	6

Annex 3. Vull participar en l'ENM, què he de fer?

Testimoniatge

A l'European Nursing Network (ENM) hem tingut estudiants d'intercanvi des de l'any 1997. Sempre ha estat un gran plaer treballar a la xarxa amb els estudiants i amb els coordinadors de l'ENM.

Hem continuat tots aquests anys amb l'ENM perquè beneficia enormement als estudiants. Tot i que els estudiants són a l'estranger només dues setmanes, l'impacte de l'experiència és molt important. En una escala de l'1 al 4, en la qual l'1 indica el nivell més baix (gens) i el 4 indica el nivell més alt (completament), el 94 % dels estudiants en un període de tres anys (326 estudiants) va puntuar amb un 4 les preguntes «En quina mesura el mòdul ha desenvolupat la teva comprensió sobre qüestions culturals?» i «En quina mesura el mòdul ha desenvolupat la teva comprensió sobre la cultura professional?» Crec que això és degut al disseny detallat i complet del mòdul i al fet que se'ls obliga a reflexionar i participar abans, durant i després de l'intercanvi.

Els meus estudiants tornen dels intercanvis de l'ENM plens de noves perspectives sobre la seva professió. Quan visiten altres països diferents de Dinamarca i la cultura danesa, els sorprèn el que es pot aconseguir amb pocs diners i recursos en un sistema d'assistència sanitària que no es basa en el model de benestar del sistema sanitari danès que coneixen. Expliquen anècdotes de la seva experiència que mostren clarament que són conscients de la influència de la política i la cultura en l'assistència sanitària i la professió d'infermeria. Porten aquest coneixement a l'aula i parlen de la infermeria. La higiene és sempre un tema que els interessa, ja que les normes difereixen en gran mesura entre els països europeus. Ètica també és un tema que sobresurt especialment en relació amb l'autonomia del pacient, la relació pacient-infermer, la participació dels pacients en l'assistència sanitària i la relació amb els familiars i, per exemple, el fet que sigui obligatori escriure un diari de reflexió els ajuda a registrar i reflexionar sobre els seus pensaments. Això sembla que també és beneficiós per als estudiants de l'ENM que visiten la nostra institució. A les sessions de reflexió, sempre parlen de com els apunts que prenen els ajuden a recordar els punts d'interès. Estan plens d'impressions i oberts a debatre les seves experiències, sobretot quan parlen en anglès amb confiança. Per poder treure un tema sensible es necessita un cert nivell d'anglès, però en general els estudiants s'ajuden entre ells alhora d'expressar els seus pensaments.

Conèixer estudiants d'altres països és sempre una experiència molt positiva. Fins i tot de trobades tan curtes com ara dues setmanes han sorgit amistats duradores. Parlar de la vida de l'estudiant també ajuda a comprendre bé la cultura del país i els permet veure que països diferents tenen polítiques diferents que donen als joves possibilitats molt diferents.

Per a molts estudiants és difícil ser un observador durant les dues setmanes del mòdul. Els resulta incòmode estar drets mirant els pacients i les feines d'infermeria.

Necessiten ajuda i supervisió, ja que estan acostumats a participar en el servei d'infermeria als seus llocs clínics anteriors. Però una vegada accepten que actuen com a observadors, la majoria dels estudiants aprecien el paper perquè els ofereix una visió que no aconseguirien si participessin plenament en el servei d'infermeria. D'aquesta manera, els sorgeixen moltes preguntes a mesura que s'adonen de les diferències respecte a allò a què estan acostumats o el que esperen. Els aporta un començament molt valuós per a reflexionar en profunditat.

L'ENM ajuda als estudiants que no poden realitzar un intercanvi llarg a millorar la comprensió d'altres cultures que resulten difícils d'aprendre al seu propi entorn cultural.

METTE BØNLØKKE

Coordinadora d'Educació/Coordinadora del mòdul European Nursing.

Professora titular, MPH

VIA University College

Departament d'Infermeria a Silkeborg

Dinamarca

* * *

L'European Nursing Module ofereix als estudiants la possibilitat de viatjar a l'estranger per veure, tocar, escoltar, tastar i sentir una altra cultura. És una experiència d'immersió completa que permet als estudiants:

- veure llocs nous, paisatges de colors nous;
- tocar de primera mà les dificultats d'estar en un lloc nou on hi ha rutines diferents;
- escoltar una llengua diferent i, de vegades, sons i música diferents;
- tastar menjar nou i
- sentir l'experiència de viure una petita aventura.

A més de tot això, l'estudiant pot veure l'entorn de treball que caracteritzarà la seva vida laboral futura. Podrà reflexionar sobre les diferències i similituds entre el país d'origen i el d'acollida, cosa que alhora el pot ajudar a comprendre millor com és la infermeria arreu d'Europa.

L'intercanvi de dues setmanes no és un període llarg, però pot anar bé per als estudiants que tenen problemes a l'hora de passar molt de temps fora de casa. Un període curt a l'estranger representa un petit repte que l'estudiant pot superar amb facilitat i que pot donar lloc a períodes més llargs en altres programes, ja que l'estudiant tindrà més confiança.

És molt important que les dues institucions ofereixin i rebin informació perquè els estudiants obtinguin el màxim benefici d'aquesta experiència curta però molt intensa, ja que els permet compartir i entendre de debò la nova informació.

CINZIA GRADELLINI i DANIELA MECUGNI
Curs d'Infermeria de Reggio Emilia
Universitat de Mòdena i Reggio Emilia